

forum for
natur og
friluftsliv
TROMS

Norconsult
Postboks 1199
5811 Bergen

16. mars 2015

Høringsuttalelse til interkommunal kystzoneplan Tromsøregionen

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Troms er kjent med at interkommunal kystzoneplan for Tromsøregionen ligger ute på høring. En rekke frivillige organisasjoner har engasjert seg i tematikken og delt av sin kunnskap. Naturvernforbundet i Troms og Troms Turlag har gitt egne uttalelser i saken. FNF Troms har fått innspill fra flere organisasjoner og har i denne uttalelsen hatt særlig nært samarbeid med NJFF-Troms. FNF Troms ønsker å komme med følgende innspill:

FNF Troms synes det er positivt at det utarbeides en kystzoneplan for Tromsøregionen for å møte de ulike interesser i regionen. Formålet med en kystzoneplan er god og åpenbart nødvendig. Å skape en konsensus om langsiktige rammer for bærekraftig arealbruk, forvaltning og verdiskapning er viktig og gir forutsigbarhet både for allmennheten generelt, friluftsliv, reiseliv, næringsliv offentlige etater m.m. Dette må bygge på et solid kunnskapsgrunnlag. Det er viktig å være klar over at forvaltning av sjøarealet har en yngre plantradisjon enn tilfellet er for landareal. Kort erfaringshorisont og raske endringer i f.eks. oppdrettsnæringen gjør kunnskaps situasjonen utfordrende. Kunnskapen om lokale areal- og naturressurser er derfor ofte mangelfull både i forvaltningsorganene og i forskningsinstitusjonene, særlig i Nord-Norge. En balansert kystzoneplan, med sterke krav til kunnskapsbasert forvaltning, med implementering av føre-var prinsippet og lokal tradisjon, vil være positivt for Tromsøregionen. FNF Troms ønsker å peke på en rekke momenter ved foreliggende plan som vi mener bør forbedres for å oppnå målsetningen om å ivareta alle interesser i kystsonen. Vi vil i denne uttalelsen ha hovedfokus på natur- og friluftslivinteressene.

GENERELT

Friluftsliv

Friluftslivinteressene i Tromsøregionen/planområdet er sterke og mangfoldige. Omgivelsene byr på et rikt spekter av aktiviteter og spenner fra tradisjonell til mer moderne utførelse. Av populære aktiviteter kan vi trekke fram fiske (fra land og fra båt), fangst, jakt, fritidsbåt, kajakk, seiling, roing, kaiting, vindsport, dykking, bading, hvalsafari, fotografering, strandturer, fotturer, besøk av kulturminner m.m. Tromsøregionen har en høy verdi for friluftsliv - både gjennom de aktiviteter som gjennomføres direkte på vannflaten, og gjennom den opplevelsesverdi og landskapsverdi den gir brukere av de kjente og populære landområdene rundt. FNF Troms vil også trekke fram landskapskvaliteter i internasjonal toppklasse, samt de mange uberørte områdene som en essensiell ramme for friluftslivutøvelsen.

FNF Troms, c/o Bioforsk Nord Holt, Pb. 2284, 9269 Tromsø
Tlf: 4141 7339 E-post: troms@fnf-nett.no Internett: www.fnf-nett.no/troms

FNF Troms er et samarbeidsforum for 13 natur- og friluftslivorganisasjoner i Troms som til sammen representerer rundt 15000 medlemmer. Medlemsorganisasjoner: Troms Turlag, Harstad Turlag, Norges Turmarsjforbund Troms, Naturvernforbundet i Troms, 4H Troms, KFUK-KFUM-speiderne Troms, Troms Fylkeskystlag, Troms Orienteringskrets, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Framtiden i våre hender Tromsø, Nord-Norsk Botanisk forening, Tromsø Casting og Fluefiskeforening.

Friluftsliv er den største kilden til aktivitet i Norge i dag og bidrar til naturopplevelser, rekreasjon, bolyst, reiseliv, folkehelse m.m. Nettopp den store verdien friluftsliv har i et folkehelseperspektiv, både psykisk og fysisk, er noe FNF mener må komme tydeligere fram i planen. Vann er et av de viktigste elementene for friluftsliv, både ferskvann og saltvann, og byr på en rekke varierte aktiviteter og naturopplevelser. For å øke aktiviteten ytterligere er en avhengig av god tilrettelegging, informasjon og fortsatt attraktive områder, noe som står i nær relasjon til hvilke inngrep som tillates i landskapet og på sjøarealene. God forvaltning av kystsonen er en forutsetning sett i et helsemessig perspektiv for den enkelte, så vel som i et samfunnsøkonomisk perspektiv.

2015 er Friluftslivets år. FNF Troms er svært positive til at alle kommunene i plansamarbeidet har vedtatt å bli «Friluftslivets år-kommuner». Vi minner om at kommunene som en del av FÅ15-betegnelsen har vedtatt å ta ekstra hensyn til friluftinteressene i arealforvaltningen. Målsetningen med Friluftslivets år er å få langvarige resultater, noe kommunene kan bidra til med en offensiv satsing på å ivareta de viktigste friluftsområdene langs kysten for framtidige generasjoner.

Yttersida i Tromsøregionen er svært mye brukt til rekreasjon og friluftsliv i mange former. Tromsø Havpadleklubb melder om 2000 registrerte kajakkturet i løpet av en sesong. De antar at den reelle bruken av kajakkpadlere er mer enn det dobbelte. FNF Troms ser positivt på at kajakkpadling har fått god dekning i planen da dette er en viktig aktivitet. Aktivitetsformen er relativt ny. Det oppfordres til at også det tradisjonelle friluftslivet i planen ivaretas sterkere. Det må ikke glemmes at det tradisjonelle friluftsliv i kystsonen rommer aktiviteter som småviltjakt, jakt på kystsel, fritidsfiske, småbåtliv, camping m.m. I tillegg kommer også alle de som bruker kystsonen til landbasert friluftsliv i nær relasjon til fjorden og havet. Brukerne av kystsonen i friluftssammenheng vil dreie som om tosfret tusen friluftsutøvere i året. FNF Troms mener i aller høyeste grad det er en samfunnsmessig investering å ivareta kvalitetene og mulighetene for friluftsutøvelse langs kystsonen vår.

Utfordringer knyttet til havbruksnæringen

Natur- og friluftorganisasjonene ønsker å utrykke bekymring over det økte tempoet og omfanget av havbruksnæring i nord og Tromsøregionen. Næring og myndigheter har ambisjoner om en 5-dobbling av biomasse, forutsatt at luseproblematikk og rømming tas på alvor.

I forhold til vassdrag med anadrome laksefisk og dens vandrings- og oppvekstområder er problematikken rundt rømming fra anlegg og lakselus tatt på alvor på flere aktuelle lokaliteter i planen, men «føre-var-hensyn» burde vært tatt mer konsekvent. Den opptrapping av antall lokaliteter som planen legger opp til er bekymringsfull, særlig med tanke på at problemene rundt rømming og lakselus på ingen måte er løst. Det er positivt at Malangen og Ullsfjorden er skjermet for akvakultur av hensyn til lakseførende vassdrag.

Vi minner om Riksrevisjonens rapport om havbruksforvaltningen fra mars 2012 som bl.a. konkluderte: «Riksrevisjonen er av den oppfatning at de miljømessige utfordringene i havbruksnæringen er blitt så vidt omfattende at næringen ikke kan sies å ha hatt en tilstrekkelig miljøtilpasset vekst, slik Stortinget har forutsatt». I Havforskningsinstituttet sin rapport «Risikovurdering norsk fiskeoppdrett 2013» kan vi også lese at «smittepress fra lakselus og genetisk påvirkning av rømt oppdrettslaks vurderes fremdeles som de mest problematiske risikofaktorene knyttet til lakseoppdrett». I tillegg følger det: «smittepress av lakselus er beregnet ut fra ukentlige lusedata fra alle oppdrettsanleggene langs kysten i 2013 og viste i hovedsak samme mønster som tidligere år. Ett unntak var lavere smittepress på Vestlandet, mens det var noe høyere i Nord-Norge enn tidligere år.»

Miljøutfordringene i næringen er høyst reelle. Høsten 2013 hadde lusesituasjonen flere steder langs kysten igjen overskredet kritiske nivåer, noe som blant annet førte til pålegg om massenedslakting i Midt-Norge. I 2014 har det vært særlig mye lakselus ved flere lokaliteter og i januar 2014 måtte all laks i anleggene i Gryllefjord og Torskenfjorden slaktes. Luseproblemet ser ut til å øke fra år til år og flytter seg stadig lengre nordover. Kombinasjonen av mer oppdrettsfisk i fjordene og varmere hav er noe av forklaringen. I tillegg til luseinfeksjoner og rømming, øker sykdommer som ILA og PD, samt at det rapporteres om økt bruk av medikamenter.

For natur- og friluftsansjonene fører den planlagte veksten i oppdrettsnæringen til flere bekymringer. Den ene relaterer seg til naturens egenverdi knyttet til negative miljøpåvirkninger på villaks, kysttorsk, viltarter som skarv, oter og kystsel, fjorder, økosystem m.m. Den andre omhandler konsekvensene knyttet til organisasjonenes bruk, både som fysiske hindringer i mye brukte områder, visuelle forstyrrelser i verdifulle landskap og bruksområder, påvirkning i fiskeelver, av kvaliteten på kysttorsken m.m.

På bakgrunn av dokumenterte miljøutfordringer stiller FNF Troms spørsmål ved det store omfanget av nye lokaliteter som foreslås avsatt i planen. Av 34 nye områder for akvakultur er 20 tatt inn i planen. Disse 20 kommer i tillegg til eksisterende anlegg og legger grunnlag for rask vekst. Flere er også vurdert på svakt kunnskapsgrunnlag, eller bærer preg av ren politisk vilje til tross for åpenbare risikomomenter. Med de store anleggene som planlegges i dagens havbruksnæring vil dette resultere i store arealbeslag og stort press på miljø og allmenne interesser. FNF Troms anbefaler at føre var prinsippet benyttes i langt sterkere grad. Mange av organisasjonene anbefaler også at det satses tyngre på landbaserte anlegg i tiden framover, det finnes allerede flere positive erfaringer på feltet. Dette vil kunne dempe både konfliktnivået og miljøpåvirkningene betraktelig.

Konsekvensutredninger og metoder

Konsekvensutredningen er gjort etter anerkjente metoder, men kunnskapsgrunnlaget for å vurdere konsekvens synes ofte for svakt. Planen har et for stort fokus på å nå de nasjonale målene for vekst i havbruksnæringen. Dette går på bekostning av hensyn til naturmangfold, hensyn til bestandene av anadrome laksefisk og friluftsliv. Planen er ubalansert i den forstand at det alt overveiende er en plan som ivaretar næringsinteressene i kystsonen knyttet til akvakultur, havner, småbåthavner, næringsbebyggelse og deponi. Flere organisasjoner påpeker at planprosessen har gått for fort med tanke på de store verdiene planen skal forvalte. Det stilles også ønske om et bedre kunnskapsgrunnlag med tanke på større grunnleggende kartlegginger over natur-, landskaps- og friluftsverdier.

Naturmangfold og øvrige verdier knyttet til de berørte sjøarealer er i for liten grad vektlagt. For områder der det er mangelfull kunnskap om naturfaglige verdier, har ikke dette fått som konsekvens at «føre-var-prinsippet» er brukt til fordel for disse interessene. Konklusjonen på vurderte lokaliteter har vært at det «frarådes» eller «anbefales». Et sårbart og verdifullt terskelfjordssystem som Balsfjorden er et eksempel på dette. Selv om kunnskapen om verdiene her er langt over det normale og dokumenterer store naturfaglige verdier og sårbarhet, er det anbefalt to lokaliteter for akvakultur. Dette kommer vi tilbake til.

Naturmangfold på tilstøtende landarealer er utelatt. Det virker noe tilfeldig hvilke verdier som er tatt med, noe som er en svakhet ved konsekvensutredningen (KU). Et eksempel er AK 10 Lubben. Dette slår feil ut feks når det dreier seg om en rødlistet art som oter og skarveartene for å nevne

noen. Viktige oppholds- og kasteområder for steinkobbe (sårbar på Rødlista) er heller ikke tatt inn i naturmangfoldet. Det er en kjensgjerning at alle fire arter representerer et potensielt skadeproblem innenfor akvakultur. Ved skade sitter fellingstillatelsene løst og de nevnte arter blir ofte de skadelidende lokalt. Tapene innen akvakultur pga viltskade kan også bli merkbare. Når det i KU på s. 44 sies, sitat: «Oter blir neppe sittende fast i en oppdrettsmerd» - så stiller vi spørsmål ved kunnskapsgrunnlaget i rapporten. AK 13 Lysgrunnen ligger nært opp til Risøya naturreservat med store hekkekolonier av toppskarv og lokal stor bestand av steinkobbe. Dette kan borge for konflikt og vitner om at konfliktpotensialet ikke vektlegges nok.

Medvirkning

Eksisterende kunnskap er supplert med informasjon gitt fra oppmøtte personer på folkemøter, ifølge KU. Dette gjelder temaene friluftsliv og landskap. Det er positivt at folkemøter ble gjennomført. Kunnskapsgrunnlaget vurderes likevel ikke som tilstrekkelig. En så stor endring av arealbruken i kystsonen burde avkreve supplerende feltundersøkelser der kunnskapen er mangelfull, alternativt at en stilte arealomdisponeringen til akvakultur i bero av «føre-var-hensyn». Noen organisasjoner har også etterspurt referater fra folkemøtene.

OMRÅDENE I PLANEN

I kystsoneplanen er 69 forslag til arealbruk vurdert. 34 nye akvakulturområder ble vurdert og 20 tatt inn i planen. 17 nye friluftsområder foreslått. FNF Troms har ikke hatt kapasitet til å jobbe detaljert med alle forslagene, men ønsker å trekke fram noen av de lokalitetene som natur- og friluftsansjoner har gitt tilbakemelding på virker særlig konflikthulle.

Vi tillater oss å stille spørsmål ved den opptrapping som planen legger opp til på yttersida av Kvaløya, Kvalsundet, Rebbenesøya samt i ytre Dåfjorden, Langsundet og i området Reinøya – Vannøya sør. Mens mange viktige faginstanser og meningsberettigede tar til orde for å satse på framtidige landbaserte akvakulturanlegg, foreslås det her å ta flere værharde ytre lokaliteter i bruk som AK 17 Småvær, AK 19 Felleholmen, AK 13 Lysgrunnen og AK 12 Styrøya. Vi stiller spørsmål ved en slik arealbruk og prioritering.

AK-12

En av lokalitetene med høyt konfliktnivå er AK-12 Styrøya. Denne ligger foreslått i et svært viktig og mye benyttet friluftsområde. For kajakkpadling er dette et kjerneområde, samt at det er ettertraktet for mange med småbåt, for kveitefiske og ligger tett opptil populære turområder på land. Lokaliteten innbefatter på mange måter nærturområdet for kajakkpadlere og båtfolk i Tromsøregionen. Tilgangen, uberørtheten og det særegne landskapet på yttersida gjør området like attraktivt for lokale og regionale, så vel som nasjonalt og internasjonalt. Anlegget ved AK12 vil kunne beskues fra hvor enn du kommer padlende/kjørende fra, brorparten av de som skal nordover passerer her. Anlegget vil både fungere som fysisk stengsel, samt forringe opplevelsesverdien av landskapet. Det vil prege det lett tilgjengelige padleområdet utenfor Melvika, et flott område å padle for de som er på Sandøya, samt Lyngøya som overnattingsplass. Anlegget lokaliseres midt imellom 3 verneområder (naturreservat): Sør-Fugløya og Breivika naturreservat (Karlsøy kommune) og Risøya naturreservat (Tromsø kommune), et område som etter FNF Troms sin mening heller bør ivaretas som et helhetlig friluftsområde.

Det planlagte anlegget ligger rett ved Sandøya som er av høy verdi for både friluftsliv, reiseliv og kulturminner. Anlegget overlapper til og med det avsatte friluftsområdet vest for øya. Vi ønsker å trekke fram de mye brukte, hvite, korallsandstrendene på Sandøya, det være seg både Bassøysanda,

Lillesandvika og Storsandvika. Disse vil få anlegget veldig tett på og opplevelsen vil bli klart forringet. Det går også en tilrettelagt sti opp til toppen av øya. I dag gir dette en storslått utsikt uten påvirkning av menneskelige inngrep, noe som er sjeldent og gir høy verdi. I planen står det at «det meste av aktuell ny arealbruk ligger lavt i landskapet og vil ikke være synlige fra store avstander». Organisasjonene kjenner seg ikke igjen i dette. Dersom en er på flatt hav, gir det mening inntil en viss avstand, men dersom man kommer litt opp i terrenget er anleggene synlig over store områder.

Vi ønsker også å trekke fram reiselivsbygget i Mjølsvika på Sandøya, som har 45 overnattingsplasser og baserer seg på de store naturverdiene i området. Hva angår kulturminner er kirkeværet på sørenden av øya trukket fram som viktig kulturhistorisk sett, men også bebyggelsen på østsida er av stor verdi. Den kulturhistoriske opplevelsen i dette området vil bli betydelig forringet med et stort anlegg tett på.

AK-13 og AK-1

AK13 Lysgrunnen er foreslått disponert til akvakultur inntil et fredet og spektakulært vær, Risøy/Sandvær. Anlegget vil ligge midt i synsfeltet fra Gammen på Øra, fra det svært populære område rundt sørpissene av Rebbenesøya, samt fra Lyngøy og Musvær. Dette vil føre til forringelse av naturopplevelsen og det store urørte området fra Ringvassøya og over mot både Rebbenesøy, Sandøya, Risøy og de attraktive værene i området. Planområdet er foreslått i overgangen mellom dypt og grunt vann, noe som også gjør dette til et yndet område både for yrkesfiskere, så vel som fritids- og rekreasjonsfiskere. Landskapet er preget av inngrepsfrihet og store kontraster mellom åpent hav, småvær og fjell. FNF mener at AK-13 må sees i nær tilknytning til AK-12 og at området må sees på helhetlig som svært viktig for friluftsliv, rekreasjon, fiske og reiseliv.

Flere av anleggene er planlagt i relativt værharde områder, spesielt AK13 og AK19. I tillegg til den generelle eksponeringen er dette områder som årlig rammes av uvarslete polare lavtrykk. Med de erfaringer en har sett med tanke på ødeleggelser og påfølgende rømming stiller vi spørsmål ved å planlegge oppdrettsanlegg i slike utsatte posisjoner.

AK1 er satt av som et mindre område for levendelagring av fisk i tilknytning til fiskemottaket i nærheten. Dette vil ikke bli åpnet for anadrom laksefisk. Anlegget virker å ikke være så synlig, men FNF Troms ønsker likevel å påpeke at det ser ut til å være det eneste anlegget som direkte blokkerer en sandstrand. Den er ikke like populær som strendene rundt Måsvika rett sør, men har likevel en verdi i friluftssammenheng.

AK-17

AK-17 Småvær vil ligge slik at det synes hvor enn du ferdes/padler i området Musvær-Småvær-Lyngøy. Småvær karakteriseres som ei perle som i dag ikke er så kjent og mye brukt. Likevel er verdien som friluftsområde stort, potensialet høyt, samt at det er viktig å sikre uberørte områder også for de som ønsker å bevege seg utenfor hovedfartsårene. Småvær er ikke fredet og har således ingen ferdselsforbud, noe som gjør at en fritt kan både padle og gå i land. Dette står som en viktig kontrast til flere andre ferdselsforbud i områdene rundt, og øker verdien.

Anlegget vil også påvirke Musvær i stor grad. Musvær er et svært verdifullt område for friluftsliv og rekreasjon, både med kajakk og båt. Det er et naturlig mål for en rekke friluftsutøvere langs kysten og øygruppa ligger rett i syninga når en kommer gjennom Vågsøysundet. Øygruppa er idyllisk, har mange kritthvite sandstrender og dramatisk utsikt mot Vengsøya og ut i havet. Øygruppa har også et særegent kulturlandskap, noe som er sjeldent på dagens småøyer så langt ute. Musvær har et aktivt gårdsbruk med geit og storfe. En familie på seks personer livnærer seg av gårdsdrift og fiske. Dette gir området ekstra verdi. Musvær har også et rikt fugleliv med mange

arter. AK-17 vil forringe landskapet og friluftsjnteressene i området i stor grad. Dette gjelder også for AK-16 som har vist seg å ha høyt konfliktnivå.

AK-25

AK- 25 Brensholmen er avsatt like utenfor et område som har høy verdi for friluftsliv på land. Sørvika er en mye brukt lang, hvit sandstrand med store, flate gressletter som er hyppig benyttet som teltplasser. Området er lett tilgjengelig, har flere ankomster og er et klassisk lavterskel friluftsområde. Mye av det særegne i området er at en kommer fort bort fra veien, og bikker over mot en storslått og relativt upåvirket landskap over mot Senja og ut mot havet. Det er en god sti sørover som går i variert terreng, med flere småtrender, Hestvika og Rødbergsvika, rullestein og variert geologi. Sørvikaksla og fjellene ovenfor er også mye besøkt, både alene eller som en kombinasjon med fjæreturen. Disse gir en særegen høyfjellsopplevelse i direkte nærhet til fjorden. En opprettelse av anlegg utenfor dette område vil påvirke landskapsrommet og forringe naturoplevelsen for mange.

Området benyttes også noe til småbåt og kajakk. På Sommarøy kan en leie kajakk, og i tillegg til holmene og øyene der ute, er leia sørover naturlig for utfart.

Malangsfjorden har tidligere vært oppdrettsfri. I kystsoneplanen er hensynet til nasjonal laksefjord og de ville laksestammene lagt til grunn for at det ikke er foreslått noen akvakulturområder i Malangen. Unntaket er AK-25 ved Brensholmen, helt ytterst i fjorden, hvor det vurderes at avstanden er så stor at det er mindre risiko for påvirkning. FNF Troms minner om at påvirkningsmuligheten likevel er til stede, og at det i sum med konsekvensene for friluftsliv gjør AK-25 til en konfliktfull lokalitet.

Balsfjorden AK-27 og AK-32

FNF Troms reagerer på at det er foreslått to områder i Balsfjorden i planen. Balsfjorden er en terskelfjord (60 m dybde ved munningen til ca. 190 m i indre del) med begrenset vannutveksling. Fjorden har også usedvanlig rike naturkvaliteter, både hva gjelder to Ramsar-områder, ålegressenger, egen kysttorsk stamme, unik silde- og loddestamme og en rekke anadrome og lakseførende vassdrag. Fjorden er kjent som god for sjørret og den unike sildestammen vil sannsynligvis rødlistes i kategori EN el. VU ved neste rullering. Nærmere 200 fuglearter er registrert i Balsfjord, hvorav flere er rødlistede. Fjorden er meget viktig som trekkrute, og hvile- og beiteområde for mange fuglearter om våren og høsten. Disse fuglene er avhengige av å finne tilstrekkelig med mat på bløtbunnsområdene.

Som det står beskrevet i planen har Balsfjorden i lang tid vært benyttet som referansefjord, noe som også har inkludert relativt høy forskningsaktivitet. Likevel er kunnskapen om hvordan oppdrettsnæringen vil påvirke denne sårbare naturen mangelfull. I planen tolkes Naturmangfoldlovens § 9 om føre-var-prinsippet dit hen at oppdrett kan tillates så fremt en følger opp med miljøundersøkelser. FNF Troms mener dette er en altfor liberal tolkning av naturmangfoldloven når konfliktnivået er så høyt som i dette tilfellet, samt at konsekvensene kan bli så store i negativt omfang. En har i dag god kunnskap om Balsfjords særegne verdier, og en har flere andre alternativer i kystsoneplanen som er langt fra så konfliktfylte. Erfaringer gjort til nå langs kysten fra Vestlandet til Nordland og Sør-Troms viser at det er et risikospill å satse på oppdrett i denne fjorden. Vi minner også om at tillatelse av åpne oppdrettsanlegg i Balsfjorden vil være i konflikt med Bernkonvensjonen (1979, ratifisert 1986) liste 1,2, og 3, vanndirektivets (2000) og vannforskriftens (2007) krav om å tilstrebe god vanntilstand, i tillegg til Naturmangfoldlovens §§8-12. Natur- og friluftsjrganisasjonene oppfordrer til at disse to områdene trekkes ut av planen. Kystsoneplanen skal være balansert og framtidsrettet, og hastverket om økt tempo og omfang i næringen med inkludering av Balsfjorden står i kontrast til dette.

Friluftsansrealer i planen

FNF Troms er fornøyd med at det er satt av områder til friluftsansformål i planen. Dette er positivt og viktig for å sikre langsiktige allmenne interesser. Alle friluftsansområdene foreslått i planen bør ivaretas, og gjerne styrkes ytterligere. Noen av områdene kan med fordel være enda større, eller reflekter et tydeligere helhetsbilde i bruken av områdene. Områdene vest for Sessøya er et eksempel på hvordan helheten i friluftslivet ivaretas ved å inkludere større og mindre øyer, holmer og skjær i et sammenhengende friluftsansområde. Dette er et eksempel til etterfølgelse og vi oppfordrer til at det gjennomføres flere steder. Vi ønsker spesielt å trekke fram friluftsansområdet mellom Sandøya og Rebbenesøya, hvor det i planen er foreslått arealbeslag til AK-12. Vi mener det vil være naturlig å inkludere Styrøya med naboøyer i friluftsansområdet, gjerne også å trekke det østover inn mot Rebbenesøy og koble det sammen med det avsatte friluftsansområdet lengre sør ved Forrabalten og Måsvik.

Forslag til friluftsansområder som også bør inkluderes i planen er de klassiske, viktige områdene for bynært fritidsfiske som; Tisnesgrunnen (mellom Bergholmen og Tisnes), Ramfjordisen og Håkjerringholmen i Kvalsundet.

FNF Troms ønsker også å minne om den nyoppstartede verdikartleggingen av friluftsansområder med Ishavskysten friluftsansråd som prosjektleder. De skal fram mot sommeren 2016 kartlegge og verdivurdere friluftsansområder i Balsfjord, Tromsø, Karlsøy og Lyngen kommuner. Dette vil gjøres med bredt sammensatte prosjektgrupper som har til hensikt å sikre reell medvirkning og et godt kunnskapsgrunnlag. Natur- og friluftsansorganisasjonene vil være involvert i arbeidet. FNF Troms mener det er viktig at den nye oppdaterte kunnskapen kan rulleres inn i kystsoneplanen ved neste anledning. For at dette skal få reell effekt er det viktig å være restriktiv med å båndlegge arealer til for eksempel havbruksnæring, som vil komme i konflikt med friluftsansområder. Det vil være langt bedre å være føre var i forhold til kunnskapen om friluftslivet og allmennhetens interesser i planområdet i denne runden av kystsoneplanen.

Vi vil trekke fram at Troms per i dag kun har 24 av Norges ca 2200 statlig sikrede friluftsansområder. De fleste ligger langs kysten på Øst- og Sørlandet. Presset på strandsonen og kystsonen i Troms er også stort, og det er særlig viktig å kunne sikre viktige friluftsansområder gjennom god og forutsigbar arealplanlegging.

I planforslaget står det at «*Foreslått arealbruk kan i noen tilfeller ha lokalt negativ påvirkning på områders attraktivitet for friluftsliv, men samlet sett er konsekvensen for friluftsliv i planområdet ubetydelig*». FNF Troms mener dette er en overraskende neglisjering av natur – og friluftsansorganisasjonenes, samt det organiserte friluftslivets, interesser. Å konkludere at de 20 nye foreslåtte akvakulturlokalitetene, noen delvis svært konfliktrulle jfr. hva som er skrevet over, samlet sett har ubetydelig konsekvens for friluftsliv i regionen, peker i retning av at kunnskapsgrunnlaget er for dårlig eller at vektningen av uforholdsmessig lav. Vi forventer at dette rettes opp når høringsinnspillene er tatt i betraktning.

Reiseliv

De siste tre års innsig av sild i fjordene på yttersida i november måned, etterfulgt av et betydelig antall knølhval og spekkhoggere har gitt en rask oppvekst av turisme i form av hvalsafari. Mange nye akvakulturanlegg med merder og fortøyninger utgjør også en potensiell fare for disse store sjøpattedyrene. Akvakultur vil kunne forringe turistenes opplevelse av produktet og kystsonen. Det samme gjelder de som i mange år har kommet opp som nordlysturister og tas med til yttersida. Lysforurensning vil også kunne redusere opplevelsen. Reiseliv bør tillegges vekt, samt relateres til friluftsliv.

Samlet belastning

FNF Troms savner en bredere analyse av samlet belastning av fjordlandskapet. Dette gjelder ikke bare fjordenes kapasitet på antall fiskeoppdrettsanlegg, men den totale belastningen fjordlandskapet får ved feks utbygging av småkraftverk i fjellsidene, veibygging, småbåthavner, anlegg i fjorden osv. Flere av kommunene har mange småkraftverk (også konsesjonsgitte, men enda ikke utbygde) som setter sitt preg på fjordlandskapet. Dette vil øke dersom alle konsesjonsgitte kraftverk ferdigstilles. Der hvor det i planen foreslås å legge oppdrettsanlegg relativt tett, forekommer også vannkraftverk og inngrep i fjellsidene, noe som fører til en større samlet belastning. I store deler av områdene ligger også veien i nær tilknytning til strandsonen, noe som fører til en tilleggsbelastning på fjordlandskapet. Vi anbefaler at denne problematikken kommer tydeligere fram i planen, og at storskalalandskapet ivaretas i videre planlegging.

FNF Troms er av den klare oppfatning at natur, landskap og friluftsjnteresser må ivaretas sterkere i det videre arbeidet med planen.

FNF Troms ønsker å bli involvert i saker som berører våre medlemmers interesser, og ønsker lykke til i det videre arbeidet.

For Forum for Natur og Friluftsliv Troms
Eivind Høstmark Borge
Fylkeskoordinator

Kopi:
Fylkesmannen i Troms Troms Fylkeskommune
Balsfjord kommune Tromsø kommune
Lyngen kommune Målselv kommune
Karlsøy kommune NJFF-Troms